

**“महानगरपालिका क्षेत्रात मुलभूत सोई
सुविधांच्या विकासासाठी विशेष तरतूद”
योजनेअंतर्गत निधी मंजूर करण्याबाबत.
सन २०२५-२६ करिता (लेखाशिर्ष २२१७ ०९१३) अंतर्गत
बृहन्मुंबई महानगरपालिका, जि. मुंबई शहर करिता
रक्कम रु. ४.०० कोटी**

**महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग**

शासन निर्णय क्रमांक:- मनपा-२०२५/प्र.क्र.२०७(०९)/नवि-१६ (ई-१३१४९५९)

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

दिनांक:- ०४ नोव्हेंबर, २०२५

संदर्भ :-

- (१) नगर विकास विभाग, शासन निर्णय क्र.: -धोरण-२०१७/प्र.क्र.१६/ नवि-१६, दि. १२ डिसेंबर, २०१७,
दि. ३० सप्टेंबर, २०२० व दि. २४ एप्रिल, २०२३.
- (२) नगर विकास, शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-२०२५/प्र.क्र.१५/नवि-१६ (ई- १३१९२७), दि. २३ एप्रिल, २०२५.

प्रस्तावना :-

राज्यातील महानगरपालिकांना मुलभूत सोई सुविधांच्या विकास करण्याच्या कामांसाठी अनुदान देण्यात येते. सदर योजनेचे सुधारीत निकष व मार्गदर्शक तत्वे संदर्भाधीन क्रमांक (१) येथील शासन निर्णयान्वये विहित करण्यात आलेले आहेत. सदर शासन निर्णयाच्या अनुषंगाने कामांना मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

बृहन्मुंबई महानगरपालिका, जि. मुंबई शहर करिता “महानगरपालिका क्षेत्रात मुलभूत सोई सुविधांच्या विकासासाठी विशेष तरतूद” या योजनेअंतर्गत रक्कम रु.४,००,००,०००/- (अक्षरी रक्कम रु. चार कोटी मात्र) इतका निधी या सोबत जोडलेल्या कामाकरिता मंजूर करण्यास खालील अटी व शर्तीच्या अधीन राहून या शासन निर्णयान्वये मंजूरी देण्यात येत आहे.

२. सदर कामाची कार्यान्वयण यंत्रणा “मुंबई झोपडपट्टी सुधार मंडळ (म्हाडा)” राहील.

३. सदर प्रकल्प खर्चाचा ७५% हिस्सा राज्य शासनाचा राहील व २५% हिस्सा महानगरपालिकेचा राहील. त्यामुळे सदर प्रकल्पाअंतर्गत निश्चित करण्यात आलेल्या कामांना प्रकल्प खर्चाच्या मर्यादेत सक्षम प्राधिकाऱ्यांची तांत्रिक मान्यता प्राप्त झाली असल्याची खातरजमा संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी करून घ्यावी व संदर्भाधीन क्रमांक (१) येथील शासन निर्णयानुसार जिल्हाधिकारी यांनी प्रशासकीय मान्यता प्रदान करावी.

४. सदर शासन निर्णयानुसार प्रत्येक कामाच्या रक्कम रु.१०.०० लक्ष अथवा त्यापेक्षा जास्त किमतीस मान्यता देण्यात आली आहे. सबूब, तांत्रिक मान्यता दिलेल्या प्रत्येक कामाच्या रक्कम रु.१०.०० लक्ष अथवा त्यापेक्षा जास्तकिमतीच्या प्रत्येक कामास प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात यावी. एखाद्या कामाची तांत्रिक मान्यता कमी किंमतीची (रु.१० लक्ष पेक्षा कमी किंमतीचे काम) असल्यास

सदर कामे एकत्रित करून प्रशासकीय मान्यता (Package) प्रदान करण्यात यावी. सदर एकत्रित प्रशासकीय मान्यतेची (Package) ई-निविदा करणे अपेक्षित आहे. प्रत्येक काम ई-निविदेने करणे बंधनकारक असून, प्रशासकीय मान्यतेच्या (Package) रकमेचे पुनश्चः विलगीकरण (Splitting) करून कार्यादेश देणे ही गंभीर अनियमितता समजण्यात येईल व याची जबाबदारी संबंधित जिल्हाधिकारी यांची राहील.

५. सदर योजनेअंतर्गत करण्यात येणारी कामे अन्य कोणत्याही योजनेतून अथवा स्वःउत्पन्नातून होत नाहीत याची खातरजमा जिल्हाधिकारी यांनी करून घ्यावी. कोणत्याही परिस्थितीत कामांची दुरुक्ती होणार नाही याची दक्षता जिल्हाधिकारी यांनी घ्यावी.

६. संदर्भाधीन क्रमांक (२) येथील शासन निर्णयान्वये शहरातील विकास कामावरील गुंतवणुकीचा प्राधान्यक्रम निश्चित करण्यात आलेला असून सदर प्राधान्यक्रमाप्रमाणे कामे अनुज्ञेय असल्याची खातरजमा करून घ्यावी.

७. सदर प्रकल्पाअंतर्गतच्या कामांच्या “ई-निविदा” अंती प्रकल्प खर्च निश्चित करण्यात यावा. सदरचा प्रकल्प खर्च हा तांत्रिक व प्रशासकीय मान्यता देण्यात आलेल्या प्रकल्प खर्चापेक्षा जास्तीचा असल्यास, अशा जास्तीच्या खर्चासाठी कुठल्याही स्वरूपात अतिरिक्त अनुदान शासनाकडून उपलब्ध करून दिले जाणार नाही.

८. “ई-निविदा” अंतीचा प्रकल्प खर्च हा तांत्रिक व प्रशासकीय मान्यता देण्यात आलेल्या प्रकल्प खर्चापेक्षा कमी असल्यास, सदर कमी झालेल्या खर्चाच्या राज्य शासन हिस्स्याची रक्कम शासनास जमा करावी. सदरची जबाबदारी आहरण व संवितरण अधिकारी यांची राहील. प्रत्येक काम किमान रु.१० लक्ष किंमतीचे राहील याची दक्षता घेण्यात यावी.

९. जिल्हाधिकारी, यांची जबाबदारी खालीलप्रमाणे राहील:-

(अ) सदर प्रकल्पाअंतर्गतची कामे ही सार्वजनिक मालकीच्या ठिकाणीच करावीत, कामाचे स्वरूप सार्वजनिक असावे, तसेच त्यामुळे सर्वसमावेशक नागरिकांच्या प्राथमिक सोयी सुविधांमध्ये भर पडणार आहे याची पुन्हा खातरजमा करणे व कुठल्याही खाजगी स्वरूपाच्या कामांना मान्यता देण्यात आली नसल्याची खातरजमा करणे.

(ब) सदर प्रकल्पाअंतर्गतची कामे संबंधित शहराच्या विकास नियंत्रण नियमावली व विकास आराखडयाशी सुसंगत असल्याची खातरजमा करणे.

(क) सदर प्रकल्पाअंतर्गतच्या कामांना “ई-निविदा” कार्यप्रणालीचा अवलंब करणे बंधनकारक राहील.याबाबत सार्वजनिक बांधकाम विभाग तसेच शासनाने निर्गमित केलेल्या अद्यावत मार्गदर्शक सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे. “ई-निविदा” कार्यप्रणालीचा अवलंब करण्यात येत असल्याची खातरजमा करणे.

(ड) सदर प्रकल्पांतर्गत उपलब्ध करुन दिलेला निधी त्याच उद्दिष्टासाठी खर्च करण्यात येत असल्याचे, काम गुणवत्तेनुसार झाले आहे किंवा कसे तसेच मंजूर कामावरच मंजूर निधी खर्च झाला आहे किंवा कसे हे पाहणे.

(इ) सदर प्रकल्पांतर्गतच्या कामावर करण्यात येणा-या खर्चामुळे व निधी आहरीत करण्यामुळे आदर्श आचारसंहितेचा भंग होणार नाही हे पाहणे.अशी बाब असल्यास सदरचा निधी आहरीत करु नये.

(ई) निधी खर्च करताना तो विहीत कार्यपद्धती अनुसरुन सर्व वित्तीय कायदे व नियमांचे तसेच विहीत प्रक्रियेचे अवलंबन करण्यात यावे. निधी खर्च करण्याबाबत वित्त विभागाकडून वेळोवेळी निर्गमित करण्यात आलेल्या शासन निर्णयातील सूचनांचा व वित्तीय अधिकारांच्या मर्यादेत (Financial Power) भंग होणार नाही तसेच, कुठलाही शासन नियम/अधिकाराचा भंग होणार नाही हे पाहणे.

(फ) सदर योजनेअंतर्गत करण्यात येणा-या कामांना इतर कोणत्याही योजनेमधून प्रशासकीय मान्यता देण्यात आलेली नाही अथवा सदरची कामे करण्यात आलेली नाही याची खातरजमा जिल्हाधिकारी यांनी करावी.

(ग) सध्या सुरु असलेल्या पाणीपुरवठा व मलनिस्सारणाच्या प्रकल्पामुळे प्रस्तावित रस्त्यांचे उत्खनन होणार नाही अशाप्रकारे कामांचे नियोजन करावे.प्रस्तावित रस्त्यांच्या ठीकाणांवरील पाणीपुरवठा व मलनिस्सारण प्रकल्पाची कामे पूर्ण झाल्यानंतरच सदर रस्त्यांची कामे होतील याची खातरजमा जिल्हाधिकारी यांनी करावी.

(च) कामाच्या चुकीच्या नियोजनामुळे पाणीपुरवठा व मलनिस्सारणाच्या प्रकल्पामुळे नव्याने करण्यात येणा-या रस्त्यांचे उत्खनन होऊन निधीचा अपव्यय होणार नाही यावर नियंत्रण ठेवण्याची जबाबदारी जिल्हाधिकारी यांची राहील.

१०. कार्यान्वयन यंत्रणेची जबाबदारी खालीलप्रमाणे राहील:-

(अ) सदर प्रकल्पांतर्गत दुरुस्तीची तथा परिरक्षणाची कामे हाती घेण्यात येत नाहीत हे पाहणे.

(ब) सदर प्रकल्पांतर्गतची कामे सुरु करण्यापुर्वीच्या स्थितीचे व काम झाल्यानंतरच्या कामाचे चित्र (Photograph) काढून ठेवणे व मागणीनुसार सादर करणे.

(क) सदर प्रकल्पांतर्गतच्या कामांचे त्रयरथ पक्षाकडून लेखापरिक्षण करुन घेणे कार्यान्वयन यंत्रणेस बंधनकारक राहील.

११. यापुर्वी या योजनेखाली झालेल्या खर्चाबाबतची उपयोगिता प्रमाणपत्रे व सदर शासन निर्णयान्वये उपलब्ध करुन दिलेल्या निधीचे उपयोगिता प्रमाणपत्र विहित प्रपत्रात संबंधित नागरी स्थानिक स्वराज्यसंस्थेकडून उपलब्ध करुन घेऊन, संबंधित महालेखापाल कार्यालयाकडे सादर करण्याची जबाबदारी संबंधित जिल्हाधिकारी यांची राहील. तसेच, उपयोगिता प्रमाणपत्राची एक प्रत आयुक्त तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, वरळी, मुंबई यांचेकडे सादर करावी.

१२. सदर शासन निर्णयानुसार मंजूर करण्यात येत असलेल्या निधी वितरणाबाबतचे आदेश स्वतंत्रपणे टप्या-टप्याने निर्गमित करण्यात येतील.

१३. संदर्भाधीन क्र. (१) येथील शासन निर्णयान्वये“महानगरपालिका क्षेत्रात मुलभूत सोई सुविधांच्या विकासाठी विशेष तरतूद”या योजनेस प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली असून, सदर शासन निर्णयातील सर्व अटी व शर्ती बंधनकारक राहतील. सदरच्या अटी व शर्तीची पुर्तता झाल्याची व

प्रकल्पास सक्षम प्राधिका-यांची तांत्रिक व प्रशासकीय मान्यता प्राप्त झाल्याची खातरजमा करण्यात यावी.

१४. या लेखाशिर्षाखाली यापूर्वी वितरीत केलेल्या निधीच्या अनुषंगाने लेखापरीक्षण / महालेखापाल यांच्याकडून कोणतेही गंभीर आक्षेप नाहीत याची खातरजमा आहरण व संवितरण अधिकाऱ्याने करावी व गंभीर आक्षेप असल्यास निधी आहरीत करु नये.

१५. या शासन निर्णयान्वये निधी वितरीत करावयाच्या नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांकडे या लेखाशिर्षाखाली यापूर्वी वितरीत केलेला निधी अखर्चित असल्यास, वित्त विभागाचा शासन निर्णय क्रमांक:- संकीर्ण-१०१५/प्र.क्र.१८/अर्थोपाय, दिनांक २५ ऑगस्ट, २०१५, शासन निर्णय क्रमांक:- संकीर्ण-१०.०२/प्र.क्र.१२८/अर्थोपाय, दिनांक ६ जून, २००८ व शासन निर्णय क्रमांक:-संकीर्ण-१०.२१/प्र.क्र.६३/अर्थोपाय, दिनांक ०६ फेब्रुवारी, २०२५ अन्वये कार्यवाही करावी.

१६. संदर्भाधीन क्र. (१) व (२) येथील शासन निर्णयामधील अन्य सर्व अटी व शर्ती लागू राहतील.

१७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२५११०४१२५१५३११२५ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सचिन द. सहस्रबुद्धे)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मुख्यमंत्री महोदयांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा.उपमुख्यमंत्री (नगर विकास) महोदयांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा.उपमुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) महोदयांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा. राज्यमंत्री (नगर विकास) महोदयांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. आयुक्त तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, बेलापूर भवन ७ वा मजला, नवी मुंबई - ४०० ६१४.
६. विभागीय आयुक्त, कोकण.
७. जिल्हाधिकारी, मुंबई शहर.
८. आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका, जि. मुंबई शहर.
९. महालेखापाल, महाराष्ट्र-१, मुंबई.
१०. महालेखापाल, महाराष्ट्र-२, नागपूर.
११. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, मुंबई झोपडपट्टी सुधार मंडळ (म्हाडा), मुंबई.

१२. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
१३. सह संचालक, लेखा व कोषागारे, संगणक कक्ष, नवीन प्रशासकीय इमारत, मुंबई.
१४. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई.
१५. जिल्हा नियोजन अधिकारी, मुंबई शहर.
१६. वित्त विभाग, व्यय-३/ कोषा प्रशासन-५/अर्थसं-१६/नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१७. कार्यासन नवि-४, नगरविकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१८. निवड नस्ती (नवि-१६), नगरविकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

शासन निर्णय क्रमांक:- मनपा-२०२५/प्र.क्र.२०७(०९)/नवि-१६ (ई-१३१४९५९)

दिनांक:- ०४ नोव्हेंबर, २०२५ सोबतचे विवरणपत्र

बृहन्मुंबई महानगरपालिका, जि. मुंबई शहर क्षेत्रातील कामे

अ.क्र	कामाचे स्वरूप	रक्कम रु. (लक्ष)
१	प्रभाग क्र.१६१ मधील श्याम सोसायटी जवळील परिसर येथे गटार व लादीकरण करणे.	२५.००
२	प्रभाग क्र.१६१ मधील एकता सोसायटी महात्मा फुले नगर जवळील परिसर येथे गटार व लादीकरण करणे.	२५.००
३	प्रभाग क्र.१६१ मधील मिलिंद नगर जवळील परिसर येथे गटार व लादीकरण करणे.	२५.००
४	प्रभाग क्र.१६१ मधील दुर्गा माता नगर जवळील परिसर येथे गटार व लादीकरण करणे.	२५.००
५	प्रभाग क्र.१६१ मधील कमरुद्दीन चाळ जवळील परिसर येथे गटार व लादीकरण करणे.	२५.००
६	प्रभाग क्र.१६१ मधील पवार कंपाऊंड जवळील परिसर येथे गटार व लादीकरण करणे.	२५.००
७	प्रभाग क्र.१६१ मधील अनिस कंपाऊंड जवळील परिसर येथे गटार व लादीकरण करणे.	२५.००
८	प्रभाग क्र.१६१ मधील राजीव नगर जवळील परिसर येथे गटार व लादीकरण करणे.	२५.००
९	प्रभाग क्र.१६१ मधील वीर सावरकर नगर जवळील परिसर येथे गटार व लादीकरण करणे.	२५.००
१०	प्रभाग क्र.१६१ मधील गौसिया मस्जिद जवळील परिसर येथे गटार व लादीकरण करणे.	२५.००
११	प्रभाग क्र.१६१ मधील जाफर कंपाऊंड जवळील परिसर येथे गटार व लादीकरण करणे.	२५.००
१२	प्रभाग क्र.१६१ मधील काळे गारमेंट महात्मा फुले नगर जवळील परिसर येथे गटार व लादीकरण करणे.	२५.००
१३	प्रभाग क्र.१६१ मधील कंकाळी चाळ, आदर्श चाळ, सिध्दार्थ सोसायटी परिसर येथे गटार व लादीकरण करणे.	२५.००
१४	प्रभाग क्र.१६१ मधील मिळत नगर परिसर येथे गटार व लादीकरण करणे.	२५.००
१५	प्रभाग क्र.१६१ मधील पवार कंपाऊंड, गौसीया चाळ परिसर येथे गटार व लादीकरण करणे.	२५.००
१६	प्रभाग क्र.१६१ मधील कादरी चाळ, साईबाबा चाळ परिसर येथे गटार व लादीकरण करणे.	२५.००
एकूण रक्कम रु. (लक्ष)		४००.००